

utvivlsomt. Jeg kan gjerne finde mig i, at man vil sige, at man ikke vil lade det være afgørende i sin Dom over Statsseminarierne; men det forekommer mig dog, at det er et Moment med, og et ikke ringe Moment, især da det ogsaa viser sig netop for de to sidste Aar, efterat man har opnaaet det her i Thinget saameget efterstræbte Maal, nemlig at faae en fælles Examenscommissjon for Alle, saaledes at man altsaa ikke længere kan tye ind under, at det er Seminariets egne Lærere, der sørge for, at Eleverne faae gode Charakterer. Naar denne Grund altsaa er fallden bort, og Resultatet dog har vist sig, som det har, synes det mig, som sagt, man maa sige, at dette har en ikke ringe Vægt. Under alle Omstændigheder maa man dog vel indrømme, at det, at Statsseminarierne føre til bedre Resultater, ikke kan være nogen Grund til at ville nedlægge dem; saa vidt maa man dog vel være enig, og jeg vender da atter tilbage til det Spørgsmaal: Hvorfor da nedlægge dem? Man siger — og det er ogsaa antydet idag — at Elevantallet langtfra er saa stort, at der behøves saa mange Seminarier. Jeg vil ikke tale om, at Betydningen af denne Betragtning svækkes noget ved den Tilføjning, der er fremkommen fra flere Sider, ogsaa idag, at man i Grunden kunde nedlægge 2 à 3 af Seminarierne, ja, at man gjerne kunde tage dem Alle, hvorefter der altsaa paa Bunden tillige synes at ligge en anden Betragtning; men vil man blive ved selve den anførte Betragtning og sige: Det har vist sig, at der paa nogle af disse Seminarier er et saa ringe Elevantal, at der dert ligger Opfordring til at nedlægge idetmindste eet af dem, saa siger jeg: Vel, det er en Betragtning, man kan komme til at gaae ind paa. Jeg mener imidlertid, at den maa tilstrækkelig begrundes, men jeg maa tilstaae, at jeg ikke kan finde, at den Omstændighed, at der i et enkelt Aar er kommet færre Elever ind paa et Sted, i og for sig indeholder noget Beviis, thi jeg har oplevet — og det vil vist være Tilfældet med flere — at der i saa Henseende gjør sig en Fluctueren gjældende; det kan meget vel være, at der igjen kan komme Tilstrømning til et Sted, hvor der

et eller flere enkelte Aar har været en mangelfuld Tilgang. Jeg vil imidlertid sige: Maaskee er det ikke saa, maaskee kan der virkelig være Grunde tilstede, som kunne tale for en Indskrænkning af Seminarierne, men man maa dog foretage en nøiere alvorlig Overveelse deraf, inden man tager Beslutning derom. Det er altsaa denne Grund, jeg nærmest vil holde mig til og gaae ind fra som den, der har foranlediget Forslaget, thi vilde man gaae videre, og, hvad der som bemærket ogsaa idag er antydet, komme ind paa den Opfattelse, at disse offentlige Statsseminarier egentlig skulde være et Slags Dnde, som man skulde see at rive sig løs fra og befrie sig for, tilstaaer jeg, at det er en Betragtningssmaade, jeg ikke alene ikke kan gaae ind paa, men som jeg maa finde i allerhøieste Grad paafaldende netop under vore Forhold og her i Folkethinget. Det er oftere bragt paa Bane her, at man ikke fra det Offentliges Side gjorde tilstrækkeligt for den almindelige Folkeoplysning eller for Almueundervisningen. Det er vistnok med fuldkommen Føie blevet fremhævet som en væsentlig Opgave, at man søgte at bringe frem for Betragtningen, om der ikke kunde være en Vej, ad hvilken man her kunde virke. Jeg har ogsaa tidligere i min Egenskab af Kirkeminister haadt dette Spørgsmaal for og har medvirket til, at der i denne Retning blev ydet ikke ubetydelige Bidrag fra Statens Side, hvorom der ikke før var Tale; men det maa bestemt indrømmes, at en saadan directe Indvirkning fra Statens Side paa selve Undervisningen har sine overordentlige Vanskeligheder paa Grund af det store Omfang og den store Mangfoldighed af Skoler samt de betydelige Udgifter, som derved foranlediges. Staten kan, som den gjør, bidrage omtrent 100,000 Rb. om Aaret til Hjælp for Skolerne i Almindelighed, til Pensionering af Lærere osv. Det er en ikke ringe Sum, men den viser sig dog ikke saa synderligt betydelig paa de enkelte Steder. Der er imidlertid en anden Vej, ad hvilken man kan virke for Undervisningen — den er mere indirecte, men derfor ikke mindre betydningsfuld — og ad hvilken det netop paahviler Staten at virke;